

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 19.12.2005 62. vuosikerta Numero 4 Sivu 3

Haussa entistä tärkeyspitoisempia ohralajikkeita

Merja Högnäsbacka, MTT ja Juha Haukkala, Altia Corporation

Ohraa viljellään kolmeen käyttötarkoitukseen: rehuksi sekä mallas- ja tärkeysteollisuuden raaka-aineeksi. Ohran tehokas jalostaminen tärkeysteollisuudessa edellyttää tärkeyspitoista raaka-ainetta. Tähän pyritään käyttämällä runsaasti tärkeystystä sisältäviä sopimuslajikkeita sekä palkitsemalla tuottajia hinnoittelulla hyvästä tärkeyspitoisuudesta. Vuonna 2005 sopimuslajikkeisiin kuuluivat Edel, Kunnari, Tolar, Arve, Botnia, Erkki, Saana, Tofta ja Viskosa. Tärkeystysohrateollisuus etsii kuitenkin koko ajan uusia, entistä tärkeyspitoisempia lajikkeita.

Tärkeystysohraa Suomessa jalostaa Altia, jonka tehdas sijaitsee Etelä-Pohjanmaalla Koskenkorvalla. Sen vuotuinen käyttömäärä on noin 175 miljoonaa kiloa, josta suurin osa on sopimustuotantoa. Sopimusviljelylle on asetettu vähimmäisvaatimukset, joita ovat esimerkiksi sopimuslajikkeiden käyttö ja yli 62 kilogramman hehtolitrapaino. Yli 60 prosentin tärkeyspitoisuudesta maksetaan lisähintaa. Vuoden 2005 sopimuslajikkeista Viskosa on poistunut lajikeluettelosta ja Botnian ja Arven viljelyalat ovat vähentyneet viime vuosina.

MTT:n Etelä-Pohjanmaan tutkimusasema Ylistarossa on käynnistänyt tutkimushankkeen ohranjalostajien, Boreal kasvinjalostuksen, K-ryhmän koetilan, Kemira Growhow'n ja Plantanovan sekä Altian viljateollisuuden kanssa. Tutkimuksessa haetaan uusia ehdokkaita tärkeystysohriksi ja perehdytään niiden kasvinsuojelutarpeisiin. Kesällä 2005 kokeissa oli mukana 14 lajiketta. Kokeet perustettiin Ylistaroon multamaalle ja Laihialle hietamaalle.

Lupaavia lajikkeita ehdolla

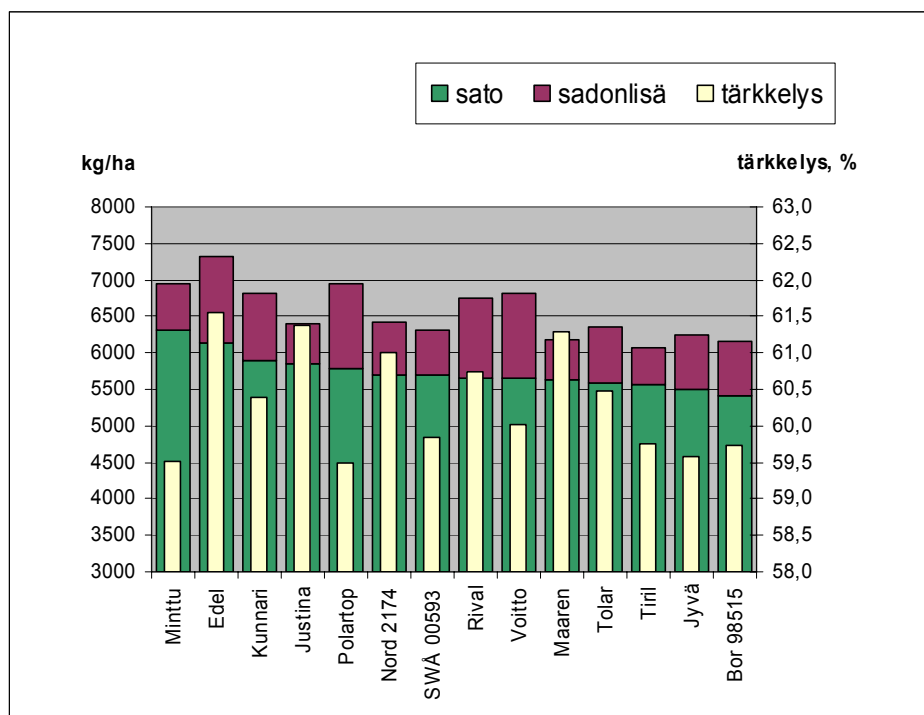
Kesän 2005 kokeet onnistuivat hyvin. Loppukesän sateet saivat tosin Ylistarossa myöhäiset lajikkeet jälkiversomaan melko runsaasti. Hietamaan ongelmana taas oli aikainen lakoutuminen. Ylistarossa satoa saatiin keskimäärin 5610 kg ja Laihialla 6680 kg hehtaarilta. Korkeimmat tärkeyspitoisuudet saavuttivat Edel ja Maaren, jotka ovat jo lajikeluettelossa. Aikaisista lajikkeista tärkeyspitoisimmaksi osoittautui Voitto. Vielä lajikekokeissa olevat Justina ja Nord 2174 osoittivat potentiaalia tärkeyspitoisuuden suhteen. Justina on lajikekokeissa ollut 17 prosenttia Kunnaria satoisampi ja kahdeksan päivää myöhäisempi. Lajike Nord

2174 on vasta ensimmäistä vuotta virallisissa lajikekokeissa, joten siitä ei ole vielä tässä vaiheessa tuloksia käytettävissä. Rival-lajikkeen tärkkelyspitoisuus oli myös korkea, mutta sen korsi on heikko.

Kasvinsuojelusta hyötyä

Tutkimuksessa selvitettiin myös lajikkeiden kasvinsuojelutarvetta. Kasvustot ruiskutettiin lippulehtiasteella tankkiseoksena Amistar-Zenit-Terpal-seoksella. Multamaalla kasvinsuojelun merkitys painottui tautien torjuntaan. Kasvustosta löytyi rengas- ja verkkolaikun lisäksi ohralla harvemmin esiintyvää härmää. Tautitorjunnalla saatiin kasvustot pidettyä lähes terveinä. Hietamaalla kasvunsäätteen merkitys oli suuri. Terpal-käsittelystä huolimatta kasvustojen keskimääräinen lakoontumisprosentti oli 35.

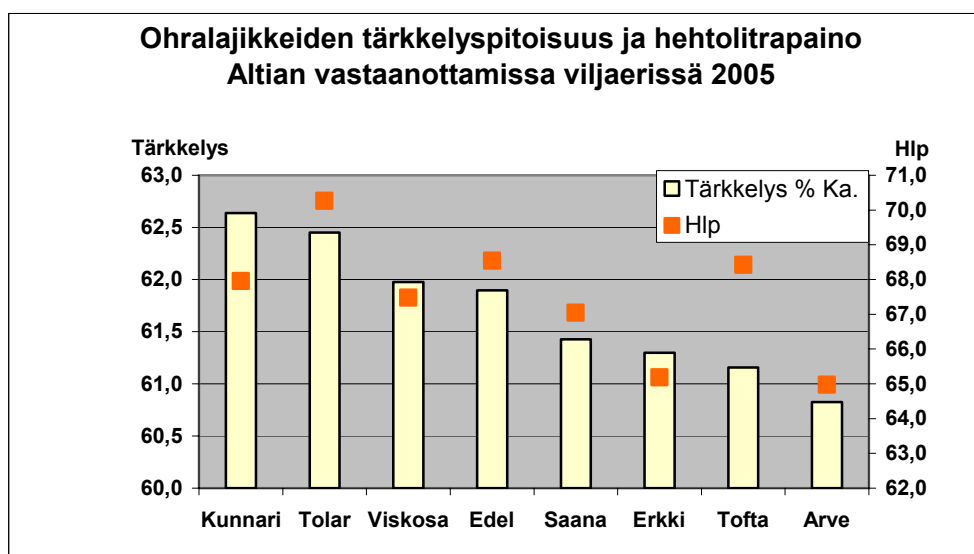
Kasvinsuojelun antama sadonlisä oli multamaan kokeessa 609 kg ja hietamaalla 1014 kg. Multamaalla eniten hyötyivät Polartop, Voitto ja Rival, joilla kaikilla sadonlisä ylitti tuhat kiloa. Hietamaalla Edel, Kunnari ja Voitto lisäsivät eniten satoa kasvinsuojelun ansiosta. Molemmissa kokeissa hehtolitraino nousi kasvinsuojelukäsittelyn seurauksena 1,3 kg ja oli keskimäärin 62,8 kg. Tärkkelyspitoisuus nousi hietamaalla kasvinsuojelun ansiosta 60,7 prosentista 61,5 prosenttiin. Multamaalla kasvinsuojelulla ei ollut vaikutusta tärkkelyspitoisuuteen, ja se jäi alle tavoitellun 60 prosentin, keskimäärin 59,6 prosenttiin. Tähän vaikutti varmasti runsas jälkiversonta.

Tärkkelysohnan lajikekokeiden sadot, satojen tärkkelyspitoisuudet sekä kasvinsuojelun antama sadonlisä Etelä-Pohjan-maan tutkimusasemalla vuonna 2005.

Altia seuraa laatua tarkasti

Altialla pystytään entistä paremmin tarkkailemaan vastaanotettujen viljaerien laatua. Esimerkiksi lajikkeiden välisiä eroja tärkkelyspitoisuuksissa voidaan nykyisin selvittää. Oheisessa taulukossa näkyvät kuluneella kasvukaudella marraskuun puoleen väliin mennessä vastaanotettujen viljaerien tärkkelyspitoisuudet ja hehtolitrainot. Altian vastaanottamista eristä korkeimmat tärkkelyspitoisuudet ovat olleet Kunnarissa ja Tolarissa, keskimäärin 62,5 prosenttia. Lajikkeiden keskimääräiset hehtolitrainot ovat vaihdelleet Tolarin 70,3 kilosta Arven 65 kiloon.

Tapio Tuomela / MTT:n arkisto

Suurin osa tärkkelys-ohrasta viljellään sopimustuotantona. Sopimusviljelyn vähimmäisvaatimukseen kuuluu muun muassa sopimuslajikkeiden käyttö ja yli 62 kilon hehtolitraino.

Lisätietoja:
merja.hognasbacka
@mtt.fi
puh. (06) 474 6404